

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workers' Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office. Phone: Office 365, Editorial Dep't 832 Post Office Address: TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF

Elis Sulkanen, Managing Editor, Solo Svinen, Alex Sivo, Toivo A. Johnson, A. N. Koskela.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Kapitalismin palkka

Nälkäinen on tämä joulua taas miljoonille Amerikan työläisille. Työttömyyden kaamea painajainen irvistää tuhansille ja taas tuhansille työläisille, jotka nälkäisinä kiertävät suurkaupunkien katuisilla, majoilevat sivukaduilla työnvälitystoimistoissa, odottaen työhönpääsyn mahdollisuutta, tai kulkevat työnvälityskortteilla kerjäten, piestä almuja tai rahalainaa. "No Help Wanted" tervehtää työttömien laumoa tehtaiden ja työmaiden porteilla; "No orders for men to-day" sanovat liidulla vedetty kirjaimet työnvälitystoimistojen tauluilla.

Työttömyyden ohella rehoittaa rikollisuus räikeänä suurkaupungeissa. Varkaudet ja ryöstömurhat ovat kasvaneet pelottavasti. Levottomat liikemiesluokat vaativat viranomaisia tukahuttamaan rikollisuutta — ikäänkuin se olisi poliisille mahdollista. Chicagossa on poliisi ryhtynyt "lakaisevan" kamppailuun rikollisuuden poistamiseksi, vangitsemista toimitetaan tiheään ja ankaria rangaistuksia annetaan vähäpätöisimmistäkin omaisuusrikoksista, mutta rikollisuus ei vain vähene. Vimmastuneena syyttävät liikemiehet poliisia saamattomuudesta. New Yorkin juveliliikemiehet uhaavat järjestää oman vartiointikomitean — jokinlainen suojeluskunta — omaisuuttaan suojelemaan, koska poliisivoimat ei riitä, toisin sanoen uhaavat ottaa lain omaan käteensä, niinkuin ennen uutisuuksia lännen raivausmattomissa erämaissa, joihin ei laki ja järjestys ulottunut. Oivallinen esimerkki yhteiskunnan rappaudesta Amerikan liikemallin keskuksessa.

Työttömyys tänä vuonna muistuttaa huonompia aikoja ennen sotaa, sillä erotuksella kuitenkin, että elämäntilanteet ovat nykyisin kaksi, josta kolmekertaa kallimmat. Se on tämä hintojen eroavaisuus, mikä tekee työttömyyden niin hirveäksi tänä vuonna. Eritoten perheille. Sotatöiden kukoistuksen aikana tuhannet työläisperheet hankkivat itselleen velaksi asunon ja tohtin, toivoen pääsevänsä oman kodin omistajiksi vähässä ajassa. Mutta suurempi palkka kiskottiin nopeasti pois allat kalliissa hinnoissa. Kotti jäi maksamatta, ja nyt työttömyyden tulien, ovat lukuisat

työläisperheet saaneet jättää talonsa kiinteistökiureille, menettäneen senkin summan mikä oli ollut ennätetty sijoittaa. Näitä taloja ilmoitetaan nykyisin myytäväksi tuhansittain suurkaupungeissamme, joissa sotateollisuus on seisautunut.

Missä on nykyään porvarilousteilijain huuto "Enemmän tuotantoa"? Tämän huudon tarkoitus on nyt osittain täyttynyt. Sodan päätyttyä vallitsi työmailla edelleen "cost plus systemin" synnyttämää väljyyttä työoloissa, työläiset eivät tunteneet itseään niin tuki ajetuiksi, kuin ennen sota-aikaa. Elinkustannusten kalliistua lakkaamatta hillittömän profiteerauksen takia, työläiset kaikkialla yli maan, sen sijaan että olisivat taipuneet alennettuihin palkkoihin, johon pyrittiin, nousivat lakkoihin korkeampien palkkojen puolesta. Profiteerausta ei voitu poistaa, sehän kuuluu kapitalismin olemukseen. Sanomalehtien palstoilla ja hallitusmiesten lausunnoissa uhattiin profiteeraajia, joku nappikauppias vangittiinkin, mutta uhkauksista ei tullut tietyksi mitään. "Enemmän tuotantoa" sitä vaadittiin. Porvarin tulkinnan mukaan sillä tarkoitettiin suurempaa työlläisen riistämistä, jotta kasaan saataisiin ylijäämää, sillä sota oli niellyt suunnattomasti varastoja. Ylijäämää synnyttäisi työttömyyttä, työttömyys polkisi palkkoja — ja sitten voitaisiin estää elinkustannuksia kallistumasta ilman, että profiteeraajat kärsivät tappiota. Tämöiseen tilaan on nyt jossain määrin päästy, ja sen seuraukset tuntuvat. Niinkuin äskettäin kerrottiin, on maassa nykyisin melkoinen ylijäämä varastoja, kuten viljaa, puuvillaa jne. Sitä ei voida myydä kotoisilla markkinoilla, vaan täytyy löytää markkinoita muualla. Chicagossa perustetaan näinä päivinä suuri korporatiosin roo, 000,000 dollarin pääomalla saatamaan ylijäämää mailmanmarkkinoille.

Yhdysvaltain kapitalistit ovat siis kyenneet ohjelmaansa toteuttamaan. Siitä se riemuisa ulvonta mikä niiden leireistä nykyisin kuuluaan työttömyyden suunauksesta! Työläiselle se on kaamea painajainen, hirviö, mikä näyttää tietä hautaan, vankilaan tai porttolaan. Oi, sitä suunnatonta vastakohtaa! Eivät milloinkaan luokkavastakohtat ole niin räikeinä nähtävissä amerikalaiselle työläiselle kuin tänä päivänä. Ne kirjastuvat kirjastymistään, ottaen hetkisen sumussa sotateollisuuden kukoistusaikana. Amerikalainen työmies näkee nyt, samoin kuin entinen sotilas näkee, mikä on kapitalismin maksama palkka hänen uskollisuudestaan, uhrattavuudesta ja isänmaallisuudesta.

IMPERIALISMIN TAPPIO BALKANEILLA

Liittolaisten sanotaan suojelevan pienten kansojen oikeutta. Kreikka on toteutettu tätä periaatetta sillä tavoin, että liittoutuneet aikoinaan miehittivät maan tärkeimmät paikat ja pakottivat kuninkaan luopumaan

hallitsijaoikeuksistaan. Vähät kuninkaita, etenkin jos niiden poistamisella saadaan kansalle oikeutta. Sitä ei kuitenkaan tarkoitanut liittolaisten politiikka. Sen päämääränä oli saada tämä pieni kansa palvelemaan liittolaisten imperialistisia tarkoituksia samaten kuin Puola pohjoisemmassa. Turkki, joka oli liittolaisille tehnyt suursodan aikana niin suurta haittaa, oli saatava masennetuksi ja Kreikka sen naapurimaana oli pantava suorittamaan tässä työssä rengin palveluksia. Liittolaisilla oli hyvänä apurina maan voimakkain valtioties Eleutherios Venizelos, joka diktaatorisesti johti Kreikan politiikkaa. Hänen apunsa turvissa saatiin Kreikan kansa suorittamaan omille eduilleen vieraita tehtäviä ja hänen kunniaukseen tahdotaan laskea se, että Kreikka sai lähettää poikiaan-omilla konnaulillaan vieraille maille valtamaan Kreikalle uusia alueita. Äskettäin kertoi sähkösanoma, että Vähässä Aasiassa näin valtasjoukot ottivat hurjan perantymisjärjestyksen Turkin kansallisten joukkojen tieltä. Huonosti päättyvät nykyään kaikki valtuusodot. Tarmo lienee loppunut kreikkalaisilta sotilailta tai lienevät jo olleet saman mielialan vallassa kuin kotimaassa olevakin kansa.

Silloin tällöin olemme saaneet kuulla kuohunnasta Kreikkassa. Se ei kylläkään ole perusolemukseltaan yhteiskunnallista siinä merkityksessä kuin monessa muussa maassa, mutta kuitenkin imperialistien kannalta katsottuna sangen vakava. Diktaattori Venizelos turvataksaan valtaansa ja poliittista suuntaansa käytti pakkokeinoja sanomalehdistöä vastaan, karkoitti maasta, pääasiassa Vähän-Aasiaan, satoja vastustajia leiriin kuuluvia henkilöitä, etenkin useereja ja opettajia, siis nuorevan polven kasvatattajia ja niitä, joilla on vaikutusvaltaa aseiden käyttäjiin. Maassa vallitsi piiritystä, joka vastustettiin kansalliskokouksen vaalien johdosta lopetettiin, mutta poliisimääräykset, jotka piiritystilasta vastakkain annettiin, eivät kansalle paljon suo vaalivapauttaakaan. Kansankokoukset kaduilla ja julkisilla paikoilla olivat kielletyt, kaikenlaiset mielenosoitukset rajoitettiin, mielenosoittajat eivät saaneet lähteä esikaupunkiin tai julkisiin kokouspaikkoihin, oli kielletty julkisesti lausumasta mielipiteitä, joita voidaan arvostella ulkopoliittikan arvioimisena. "Alas tyranni", jos sillä tarkoitetaan diktaattori Venizelosta, ei saanut kuulua j. n. e.

Julistus sisältää pitkän rimusen samallaisia kieltoja. Ainoa mikä ei ole kiellettyä, on että hallituspuoleen hyvähuodot kaikuisivat yli kaikkien katujen ja herättäisivät kauhua rauhallisissa kansalaisissa.

Tällaisen vaalivapauden aikaan suoritettiin kansalliskokouksen vaalit. Osanotto oli sangen vilkasta. Yli 70 pros. käytti äänioikeuttaan. Tulos oli diktaattoripuolelle sangen murhaava. Venizelos itse ei tullut valituksi, eikä pääkaupungissa toimitettujen vaalien

sisä suuri prosentti on sijoitettu entisiin tilanherojen huvioloihin. Tehtyjen tilastollisten laskelmien mukaan oli 1 p:nä tammik. 1919 36 kuvernementsissa 1279 lasten suojelusta, joissa on 75,574 lasta ja viimeisten tietojen mukaan, jotka eivät ole täydellisiä, oli lasten koteja 1724, joissa 124,627 lasta. Siihen nähden, että eri paikkakunnilla on ankara puute kasvattajien koulunsa, on Yhteiskunnallisen Huoltokomisariatien lasten suojeluosasto lähettänyt maaseudulle riittävästi valmistavia pikkulasten opettajia. Samaan aikaan on osasto järjestänyt uusia lasten työkomuneja, uusia lasten koteja, klubeja, leikkentia, näyttelyjä, järjestänyt kirjastoja, muodostanut lasten kirjallisuuseriä, orkesteriteita, lauluseuroja, lasten koteihin ja maakomuneihin on perustettu lasten neuvostoja ja talouskomiteoita. Kaikkialla lasten koteissa ja komuneissa noudatetaan itsehallinnon ja itsehoitoa periaatetta.

Monin paikoin on järjestetty ruokapaikkoja, ruokaloita, lasten sanatoriaita ja sairaloita. On järjestetty muutamia kouluja (paikkakunnilla, missä niitä ei ole riittävästi tai ei ole lähellä) ja varustettu koko joukko työpajoja; näissä työpajoissa opettelevat, paitsi hoidot, myös muut lapset. Lasten suojeluosaston hoitoon on otettu ja uudelleen järjestetty 83 laitosta vajanaisia lapsia varten.

Opettajain suuren määrän valmistamista varten ovat paikalliset osastot panneet toimeen lyhytaikaisia kursseja erikoisesti laaditulla ohjelmalla.

perusteella yksikään hänen puoluelaisistaan. Sanomat kertovat että diktaattori onkin katsonut parhaaksi paeta englantilaisten turvissa Egyptiin, toisen tietojen mukaan kerrotaan hänen pyrkivän taantumuksen pääkortteeriin Pariisiin.

Kapitalistit ovat hädissänsä. Samana päivänä oli Atenassa sekasortoinen tilanne ja paniikki rahapireissä. Pankit ja porssit suljettiin.

Os Venizeloksen vastustajista on valmiina vastaanottamaan maahan liittolaisten karkoittamaa kuningasta. Liittolaiset yksimielisesti sitä vastustavat ja olisivat valmiit antamaan kreikkalaisille vastikkeeksi mielellensä monarkin.

Kreikkalaiset itse ovat sitä mieltä, että Venizeloksesta oli päästävä hänen huonon poliitiikkansa takia, mutta liittolaiset pitivät hänen syrjäyttämistänsä suurena kiittämättömyytenä ja typeryytenä, jolle ei löydy vertaistaan koko historiassa. Meille taas se seikka, että liittolaiset rinnastavat tappionsa Kreikassa Wrangelin tappioon Krimillä antaa parhaan selityksen niistä vastakohdista, jotka tässäkin ovat eroittamassa imperialismia ja kansojen tahoa, vaikka noita vastakohtia tässä sekoittavatkin monarkistiset vallanperimysjutut.

SOLIDARISUUDEN YMMÄRTÄMINEN

"Työväenluokan solidarismus" ovat sanoja, joita lausuvat ja joihin vetoavat kaikki työväen"ystävät" ja "johtajat", keltaiset ammattionistit niinkuin oikeistososialistitkin, kaikkialla maailmassa. Mutta onko kaikilla yhtäläinen käsitys solidarisuuden päämäärästä? Solidarismus ei merkitse mitään, se on tyhjää helinää, ellei sitä sovelleta käytännössä vissiä päämäärää varten.

Minkätähden on halumme järjestää yhden teollisuusalan työläiset yhteen unionin ja muodostaa yhdyshyönteitä toisten samalla tavalla järjestyneiden unionien kanssa? Ei varmaan kaan ainoastaan voidaksemme lausua sanan solidarismus tarkoitukseksi isettytyssä suurossa. Solidarismus on taottava aseksi, eikä laulettava hymninä. Ei edes lakkoutumisen voimaa minkä solidarisuuden ase antaa, saa haaskata lakkonäytelmiin ilman järkevää ja selvästi määriteltyä kulkusuuntaa, vissiin päämäärään, mikä eroaa kokonaan siitä, mitä vanhat ammattionistit lakoi la tavoittelevat.

Amerikan työväenliike tulee jonkun aikaa — ehkä pitemmänkin ajan — kahakoimaan työnantajien kanssa, lakkoutuen kulloinkin puolustamaan itseään hyökkäyksiä vastaan, ja alati käydään ritamakakointa parempien palkkojen, lyhempien työpäivien ja parempien työsuhteiden puolesta. Mutta näiden kahakoiden menestys riippuu — niinkuin aina ennenkin — lakkoihin osaaottavien teollisuusjärjestymien täydellisyydestä ja asteesta; ja niinkuin rahamiesten äskeiset kokoukset ovat osottaneet, ovat kapitalistien järjestöt nyt kes-

kitetympät kuin milloinkaan ennen. Tämän vuoksi työväestölle on ehdottomasti välttämättömät järjestäytyä kiinteämmiin ja keskitetympiin liikkeisiin jatkamaan taistelua. Nämä ovat ainoastaan nykyisen ottilan olettamia alkeellisia vaatimuksia. Ei ole epäilemistäkään, etteikö työväenliike välttämättömyyden pakosta etsi aikaa vastaavaa järjestömuotoa. Se on sen ensimmäinen ehto, säilyäkseen kumouksellisena voimana.

Mikä olisi suotavaa, olisi se, ettei tarvitsisi nähdä työväen tekevän lakkoja ja kärsivän nälkää ainoastaan samojen kurjien ja mittätömien etuisuuksien puolesta kuin ennen, vaan marsivän eteenpäin täydellistä teollista ja yhteiskunnallista valtaa kohden. Tämä on päämäärä, johon pyrittäessä hyökkäävä kanta ajanpitkään huomataan edullisimmaksi puolustuskeinoksi. Työväestön tulisi tätehdessä asettaa keskeyttämättömälle hyökkäyskannalle. Se on ainoa kanta mikä lakkaamatta elävöittää ja luo intoa työväenliikkeeseen. Vanhoissa rajetun unionismin perinnäistavoissa kiinnipysyminen ja pikkumaisten ammattietujen puolustaminen voi päättyä ainoastaan työväestön surkeaan voimien hajoitukseen ja tappioon. Seksiionalismi, ahdas ammattirajoissa toimiminen, johtaa orjuuteen ilman että vihollisen leiristä tuskin tarvitsee antaa iskuaakaan. Ammattiunionismin on elänyt aikansa, nyt se voi ainoastaan hajottaa työväenvoimia sisältäpäin.

Olemme paljon teorisoinneet ja puhuneet lopullisen päämäärän saavuttamisen keinosta. Nyt on aika soveluttaa niitä käytäntöön. Meidän täytyy muuttua käytännöllisiksi ja toimiviksi, muuten teoriamme eivät merkitse mitään. Ensinnä on päästävä selville siitä, mihin pyrimme. Ellemme sitä tiedä, niin emme voi toimia. Tahdommeko jäädä kapitalismin vai pyrkiä siitä pois? Tahdommeko pyrkiä siitä pois, ja voimakas ase siinä on teollisen solidarisuuden ja yhteistoiminta mikä kasvattaa ja lujittaa voimiamme. Se on toiminnallinen solidarismus, mikä auttaa. Ylistysvirret työväestön solidarisuudesta oikeisto-sosialistien hengessä ilman muuta toimintaa, kuin jonkun herran valitseminen ministeristöön, tuudittaa vain työläiset petolliseen uneen.

Unkarissa oli yllynnä Korkein Talousneuvosto. Ensinnä hoitivat maanviljelys- finanssi- kauppa ja elintarvekomissariat ent. ministeristöjen tehtäviä. Lisäksi tuli yhteiskunnallisen tuotannon komissariaatti ja taloudellinen organisaatioin ja kontrollin. Mutta nämä kaikki alitettiin sitten Talousneuvoston alaiseksi. Sen puhemies on neljä kansankomissariaattia, ja valvoi tämä laitos komissariaattien työtä sekä valmisti taloudelliset dekreetit. Itse neuvostoon kuului teollisuus-

liittojen, paikallisten talousneuvostojen, teollisuuskeskusten osuuskunta, maatalousjärjestöjen ja materiaaliolosuhteiden edustajat, yht. 80. Täällä käsiteltiin suuret peruskysymykset, joita valiokunnissa oli valmisteltu. Prof. Varga vakuuttaa, että tämä koneisto toimii hyvin.

Maatalousneuvosto oli erikoinen laitos, jossa oli kulutus- ja tuotanto-osuuskuntain, maatalouden ja sitä lähellä olevain teollisuksien työväen edustajia sekä agronomisia ammattimiehiä.

Ylin teknillinen neuvosto käsiteli 60 jäsentä: parhaat insinöörit, teknillisten korkeakoulujen opettajia sekä ammattiyhdistysedustajia. Siellä käsiteltiin suuria uudistuskyymyksiä, varsinkin tuotannon spesialisoinnista, normaalityyppien määrittelyä y.m.s. Näiden asiain tuntijain tärkeyden — ja niiden porvarillisen mielenlaadun — vuoksi maksettiin niille kunnollinen palkka ja palkkioita erikoistöistä.

Paikallisia talousneuvostoja asetettiin tarpeen mukaan, kuten teollisuusalueittain j.n.e. Päähaittana oli Unkarissa sopivien virkailijain puute. Kun vanhat ammattiyhdistysmiehet, joilla olisi ollut jonkinlaista asiantuntemusta, olivat kumoukselle vastahakoiset, niin oli otettava vähemmän tietäviä työläisiä ja porvarillisia spesialisteja ja nuoria lukumiehiä, joilla oli vähän tämälaista kokemusta, mutta sitä enemmän innostusta. Monista kehittyi kuitenkin pian varsin käyttökelpoisia.

Yleensä voinee sanoa, että Unkarissa kävi järjestely nopeammin kuin Venäjällä. Kun vallanotto tapahtui niin rauhallisesti, oli koko joukko spesialisteja, jotka heti tulivat palvelukseen. Sitten on Unkari pieni alue, jonka kokonaisuus on yhdestä paikasta hallittavissa. Mutta tämä järjestelmä oli myös byrokraattisempi, kuin Venäjällä, s.o. ei kuluttu sellaisen kauden kautta jolloin työväki otti suoraan laitoikset käsiinsä ja niitä sitten vasta siirrettiin keskuslaitosten kontrolliin.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOLLISIA VIRTIAUKSIA ULKOMAILLA

Vhteiskunnallinen huolto Neuvosto-Venäjällä

Lasten suojelu. Lasten suojelu on ollut näihin saakka Yhteiskunnallisen Huoltokomisariatien johdossa, mutta 1 p:nä tammik. 1920 siirtyi se kansanvaltuuskomisariatille. Kahtena vuotena täällä alalla on tehty suunnaton työtä. Ensimmäisenä tehtävänä on ollut kaikkien lastenkotien, sekä aikaisemmin entisten valtion että myös yksityisten, eri hyväntekeväisyysseuran avaimien kotien ja sitten myös kaikkien pakolaisia lapsille perustettujen kotien yhdistäminen saman viraston hoitoon. Kaikki nämä kodit ovat perustuksia myöten järjestetyt.

Kasarmimaisien kotien sijaan, joissa lapsia pidettiin armosta ja olivat unhotetut ja oman onnensa nojassa, on lasten suojeluosasto ottanut perustukseen kaikkialla lasten perhe-koteja, jotka voisivat mahdollisuuden mukaan korvata alaikäisille lapsille vanhempien kodin. Kun vanhaan sanaan "hoitola" (priut) yhdistyi käsitys lasten hyväntekeväisyyslaitoksesta ja nimitys "hoitolainen" jätti ihmisen sen kasvatteihin koki elinjaksia, niin on "hoitola" nimitys korvattu sanalla "lasten koti". Lasten kotien ja lasten yhteiskun-

allisen kasvatukseen uudestaan järjestelyn pohjaksi pantiin työperusta ja avonaisten ovien periaate. Lasten koti on tarkoitettu huoltoa tarvitseville lapsille; sen pitää korvata heille omaisten perhe, missä he saavat kaiken välttämättömimmän: lämpimän, miellyttävän suojan, vaatteet, jalkineet, ruuan, lääkäriavun ja kasvatuksen.

Koulua käyvät he yleisillä perusteilla yhdessä kaikkien muiden lasten kanssa; erikoisia "hoitolakouluja", jotka ennen erottivat nämä lapset, kuten pariait muista, ei meidän järjestelmämme aikana tarvita. Sen tähden on lasten kotien yhteyteen jätetty kouluja vain sinne, missä Valitusosaston ei ole ollut mahdollista käyttää lasten kotien hoidokkeja yleisissä kouluissa joko sitten koulun puutteen, vapaiden palkkojen puutteen, koulun etäisyyden tai muihin semmoisiin seikan tähden.

Yhteiskunnallisen Huoltokomisariatien kaikkien "töiden tuloksena oli, että 1 p:nä tammik. 1919 oli melkein jokaisessa kuvernementin ja ujestin Yhteiskunnallisen Huoltokomisariatien osastossa lasten suojeluosasto, joka työskenteli Keskuksen osastun mukaan, sekä koko verkko laitoksia lapsia varten, joista laitok-

seurassa, tekojärjestelmän hankinnassa, ammattipetäksessä ja uudellen opettamisessa, työavussa ja avuttomien invalidien huollossa.

Loppuun tai läsi-parantamien tarkoituksena on ruumiinvoimaa saaneen terveyden ja työkyvyn mahdollisimman suuri parantaminen, mikä ei ole sairastamisaikana saatettu loppuun, tai kun asianomainen on saanut vain epätodellista hoidon soittalaisarvioissa sota-aajan olojen tähden. Lisähoito toteutetaan nyt järjestämällä laaja verkko erikoisia sairashoitoloitoksia ja sanatorioita. Seuraava avustusmuoto on raajarikkoisen varustaminen mekaanisilla laitteilla, jotka korvaavat menetetyt ruumiin osat, esim. poikkileikatun jalan täkäden j.n.e. Kaikki nämä avustukset ovat parhaimpia, vaatiin kuitenkin suunnattomasti varoja, tietoja, kokemusta ja tarmoa.

Ammatillisesti uudestiepetus ilmenee: 1) invalidien opettamisessa niin että he voivat poistettun tai toimitettuna ruumiinosan asemasta käyttää asemasta j.n.e.) sekä myös tekojäsentä. 2) uusien tietojen ja taitojen opettamisessa, mikä syventävät jo otettua ammatin tuntemista. 3) työn uusien muotojen opettamisessa, jotka soveltuvat invalidien terveyden tilaan. Ne raajarikot, jotka eivät voi käyttää järellä olevaa työkykyään, huolimatta läsi-parantamisesta ja tekojäsentä, ja jotka aikaisemmin ovat olleet valtion huollettavana tai ovat kerjälleet, lähetetään nyt kaikella

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.

Uudistus kävi enemmän keskitetysti. Mutta se pääsi aika hyvään alkun.